

הסנה טבסלע - פרחי סיני

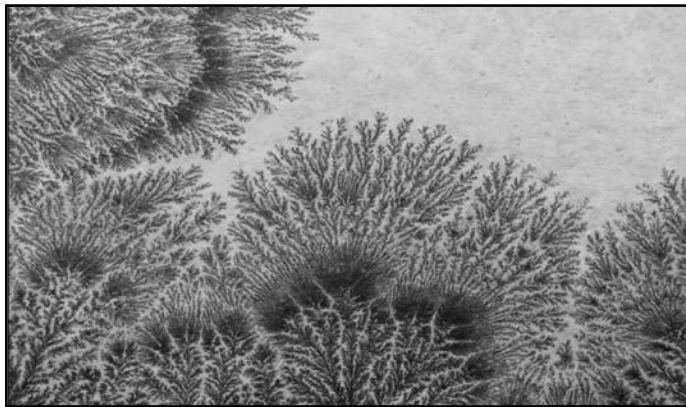
על תגלית מעניינת ביותר המצויה באבני הר סיני, כותב "הנרבוני" (ר' משה בן מאיר, המכונה "הנרבוני" ע"ש מושבו בעיר נרבון), ממפרשי "מורה נבוכים" לרמב"ם, לפני כשבע מאות שנה:

דע, כי הר סיני העידו עליו שהאבנים הנמצאים בו יצוייר עליהם הסנה. ולכן נקרא ההר ההוא סיני על שם הסנה. ואחד מנכבדי ברצלונה הביא עמו מהאבנים ההם. והראם לי אחד מתלמידי בני משפחתו. וראיתי בו הסנה מצוייר בתכלית הציור, ציור אלהי בגוון מתחלף לגוון האבן, ושברתי האבן לחצאין ונמצא הסנה מצוייר בשטח כל חלק וכן חלקתי כל חלק לחצאין, ונמצא הסנה מצוייר בשטח כל חלק בפנימיותו, וכן פעמים רבות עד תום החלקים כדמות הבוטנים, ועדיין הסנה בהם ונפלאתי מזה... (משה בן מימון, תק"ס)

בספר "ערבי נחל" להרב שלמה אייבשיץ זצ"ל (שחי לפני 250 שנה) על פרשת שמות הוא חוזר על תיאור האבנים המאפיינות את הר סיני:

ונודע שצורת סנה נראה בכל אבני ההר ההוא הר סיני, והועד עליו דבר פלא שאבן מהר סיני יש בו צורת סנה ואם ישבר האבן לשנים יש בכל אחד צורת סנה קטן מבראשונה. ואם ישבר לרובה יש בכל חלק צורת סנה קטן מאוד כפי גודל חלק האבן אבל סנה שלם נמצא בו הרי נגלה, כי אילן הסנה יש בו שייכות להר סיני (איבשיץ, תרל"א).

שניהם מתארים את המינרל פירולוזיט המורכב בעיקר ממנגן (כ-60% מתכולת המינרל) דו חמצני (MnO_2) והוא בצר חשוב של מנגן. צורת הגביש – בדרך כלל גרגרי עד קומפקטי אבל גם סיבי, מחטי ודנדריטי (דמוי עץ), היוצר אשליה של צמח מאובן (איור 5.22).

איור 5.22: צילום של המינרל פירולוזיט המופיע בצורה דנדריטית. (צילום: מיכה קליין)

המינרל פירולוזיט מצוי בהרבה מאוד מקומות, ולכן איננו סממן מובהק לקביעת מיקומו של הר סיני.

מקורות

משה בן מימון (תק"ס). **ספר מורה נבוכים** (משה בן יהושע נרבוני, מהדיר). זולצבאך:

דפוס ז. ארנשטיין ובניו.

איבשיץ, ד"ש (תרל"א). **ערבי נהל**. ווארשא: דפוס י. גאלדמאן.